

Beretning for 2013 over magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten indenfor ældreområdet jf. Serviceloven

Reglerne om magtanvendelse findes i Servicelovens kapitel 24.

Kommunalbestyrelsen skal følge udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed med henblik på vurdering af behovet for opfølgning, og der skal udarbejdes en årlig beretning over magtanvendelse.

Ifølge de gældende retningslinjer i Varde Kommune forelægges den årlige beretning for Udvalget for Social og Sundhed.

Bestemmelserne gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 125-129. Det er en forudsætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne.

Ansøgninger og indberetninger om magtanvendelse på ældreområdet i 2013

Serviceovens § 125 alarm- eller pejlesystemer

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når

- 1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og*
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.*

Stk. 2. For personer, hvor den nedsatte funktionsevne, jf. [§ 124 a](#), er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende, kan anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer iværksættes, medmindre den pågældende modsætter sig dette. Hvis personen modsætter sig anvendelsen af et personligt alarm- eller pejlesystem, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse heraf, jf. stk. 1. Afgørelsen efter 2. pkt. kan gøres tidsubegrænset.

Det skal bemærkes, at der er ikke modtaget ansøgninger eller indberetninger i 2013 om alarm- eller pejlesystemer.

Serviceovens § 126 akut fastholdelse og føren

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Indkomne indberetninger	13
Heraf er:	
Godkendt magtanvendelse	7
Ikke godkendt magtanvendelse	4
Sundhedsloven – akut situation	1
Andet - omsorg	1
Behandlede indberetninger i alt	13

Serviceovens § 126 a fastholdelse i hygiejnesituationer

Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten, jf. [§ 82](#), stk. 1, i personlig hygiejne-situationer. Det skal samtidig gennem handleplanen, jf. [§ 136](#), stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejne-situationer i fremtiden kan undgås.

Fysisk magt i form af fastholdelse vil kunne tillades i følgende personlige hygiejnesituationer:

1. Tandbørstning
2. Barbering
3. Hårvask, badning og tøjskift
4. Klipping af hår og negle
5. Skiftning af bleer og bind
6. Plejning af hud

7. Fjernelse af madrester i kindpose og mundhule

Ansøgninger	11
Godkendt	11
Behandlede ansøgninger i alt	11

Det skal af afgørelsen fremgå, i hvilke konkrete hygiejneforhold der er givet tilladelse til at fastholde.

Der kan gives tilladelse i indtil 3 måneder og perioden kan efter ansøgning forlænges yderligere 3 måneder.

Det skal bemærkes, at der i 2013 er modtaget ansøgninger om forlængelse udover de 2 x 3 måneder vedrørende 2 personer, idet det ikke har været muligt at finde alternativer måder at hjælpe disse på.

Indberetninger af tilladt magt	215
Indberetninger af ikke tilladt	2
Heraf er:	
Godkendt magtanvendelse	217
Vurderede indberetninger i alt	217

Jf. Socialstyrelsen skema 1 skal registrering og indberetning af godkendt fastholdelse i hygiejnesituationer foretages straks og senest dagen efter, at fastholdelsen har fundet sted. Ved flere episoder af magtanvendelse overfor den samme person på en dag registreres disse i det samme skema, således at skemaet kun udfyldes én gang dagligt.

Dato, tidspunkt, hvilken, hvor og hvad var formålet skal registreres for hver episode.

Der skal alene registreres, når personen modsætter sig tandbørstning, barbering mv.

De 215 tilladte fastholdelser vedrører 8 personer. For de fleste personer er der kun tale om ganske få fastholdelser, indtil der er fundet alternative muligheder for at yde omsorg eller personernes tilstand har ændret sig.

De fleste fastholdelser vedrører en enkelt person, hvor der har været afprøvet mange metoder, for at undgå fastholdelse, men det er fortsat ikke lykkedes fuldtud at udføre hygiejnesituationerne

uden brug af magt. Antallet af fastholdelser er dog minimeret betragteligt fra gennemsnitlig 50 pr. måned i de første 3 måneder, til 4 i den sidste måned i 2013.

Serviceovens § 128 anvendelse af stofseler

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Ansøgninger	3
Heraf er:	
Godkendt	1
Vurderet som omsorg	1
Stillet i bero	1
Behandlede ansøgninger i alt	3

Serviceovens § 129 stk. 1 flytning uden samtykke

Kommunalbestyrelsen kan, jf. [§ 131](#), indstille til det sociale nævn at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, jf. dog stk. 2, skal optages i et bestemt botilbud efter denne lov, botilbud i boliger opført efter den nu ophævede lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap eller botilbud efter [lov om almene boliger m.v.](#), når

- 1) *det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og*
- 2) *hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og*
- 3) *den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og*
- 4) *den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og*
- 5) *det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.*

Indstillinger	2
---------------	---

Serviceovens § 129 stk. 2 optagelse i særlige botilbud med samtykke fra beskikket værge.

For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, når

- 1) *ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og*
- 2) *det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.*

Behandlede ansøgninger	8
------------------------	---

Serviceovens § 129 stk. 3 om flytning til tilsvarende bolig for at bevare tilknytningen til pårørende.

Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde indstille til det sociale nævn, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud, som nævnt i stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selv om betingelserne i stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldt, hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Indstillinger	0
---------------	---

Sammenligning af ansøgninger og indberetninger for 2009 – 2013 af magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten indenfor ældreområdet

Serviceovens § 125 alarm- eller pejlesystemer

År	2009	2010	2011	2012	2013
Ansøgninger	6	2	1	0	0
Godkendt	6	2	1	0	0

Det skal bemærkes, at bo- eller dagtilbuddet efter en lovændring i 2010 kan beslutte at anvende alarm- eller pejlesystemer, som led i omsorgen for den demente, hvis den demente ikke direkte modsætter sig anvendelsen af systemet.

Serviceovens § 126 akut fastholdelse og føren

År	2009	2010	2011	2012	2013
Indkomne indberetninger	14	11	4	11	13
Heraf er:					
Godkendt	9	8	2	4	7
Ikke godkendt	3	2	1	3	4
Sundhedsloven	1		1	4	1
Andet		1			1
Nødværge	1				
Omsorg/ikke magt	6				

Serviceovens § 126 a fastholdelse i hygiejnesituationer

År	2009	2010	2011	2012	2013
Ansøgninger	13	12	6	11	11
Godkendt	13	12	6	11	11
Behandlede ansøgninger i alt	13	12	6	11	11

År	2009	2010	2011	2012	2013
Indkomne indberetninger	13	19	129	99	217
Heraf er:					
Godkendt	13	19	129	99	217

På grund af ændrede krav om registrering og indberetning af godkendte fastholdelser fra 2011 er der generelt en stor stigning i antallet af disse fastholdelser. Som det fremgår af tabellen, er antallet af fastholdelser steget voldsomt i 2013, hvilket som tidligere nævnt kan henføres til en enkelt person.

Serviceovens § 128 anvendelse af stofselv

År	2009	2010	2011	2012	2013
Ansøgninger	3	5	3	3	3
Godkendt	3	5	3	3	3
Behandlede ansøgninger i alt	3	5	3	3	3

Serviceovens § 129 om flytninger

År	2011	2012	2013
Indstillinger:			
§ 129 stk. 1 flytning uden samtykke	0	0	2
§ 129 stk. 2 optagelse i særlige botilbud med samtykke fra beskikket værge.	13	21	8
§ 129 stk. 3 om flytning til tilsvarende bolig for at bevare tilknytningen til pårørende	1	0	0

Serviceovens § 129 om flytninger har ikke været indberettet i 2009 og 2010.

Der ses en væsentlig stigning fra 2011 til 2012 i antallet af indstillinger om optagelse i særlige botilbud med samtykke fra beskikket værge, hvilket skyldes ændret procedure på grundlag af Ankestyrelsens anbefalinger i forbindelse med praksisundersøgelse ultimo 2011 vedrørende flytning jf. § 129 stk. 2.

Som det fremgår af tabellen, er antallet af disse flytninger faldet meget i 2013, hvilket formentlig skyldes, at der er mere fokus på at beskrive samtykke fra borgeren. Borgerens samtykke afdækkes via hjemmeplejen, daghjem, pårørende og øvrige samarbejdspartner, der kender borgeren.